



JEZA U ZADRU

KRVAVA PREDSTAVA GLUMAČKE SKUPINE 'VIA NEGATIVA' U CRKVI SV. DOMINIKU UŽASNULA PUBLIKU

Hrvat i Srbin na sceni se izrezali noževima. Dok su Hrvat Boris i Srbin Kristian jedan drugome rezali prste, publika je vikala "dosta" i padala u nesvijest...

PIŠE IVICA NEVEŠĆANIN

Jedna onesviještena osoba, decilitar ljudske krvi, četiri kirurška "punta" i deseci šokiranih gledatelja, rezime je predstave "Ne kao ja" glumačke skupine Via Negativa koja je u ponedjeljak premijerno izvedena na 11. Međunarodnom festivalu suvremenog kazališta Zadar Snova.

Prostor crkve sv. Dominika gledatelji su s gnušanjem napuštali prije kraja predstave, dok se ispred njih odvijala završna scena u kojoj su "Hrvat Boris i Srbin Kristian" za drvenim stolom izvodili desetominutnu "igru s nožem" u kojoj su jedan drugome izboli šake lijeve ruke. Svaki je izvođač na stolici imao zastavicu zemlje iz koje dolazi, te komplet od pet kuhinjskih noževa.

Tupi udarci

Noževe su uzimali desnom rukom, a lijevu su raširenih prstiju položili na stol kako bi naizmjenično mogli jedan drugome oštricom "šetati" među prstima u što bržem ritmu. Teško je reći što je bilo jezivije: gledati kako se bez glasa i trzaja ubadaju ili slušati ritam tupih udaraca oštrice u drveni stol.

Kad bi jedan ubo drugog, "igra" se zaustavljala, nož bi uzimao drugi izvođač i ponavljao isto. Poslije pet takvih krugova od manjeg noža prema većem, kada su ruke izvođačima već bile raskravljenе, a publika vikala "dosta", šesti krug "igre s nožem" izveli su istovremeno jedan drugome uz pratnju glazbe iz Tarantinovog filma. Jedna je djevojka u publici pala u nesvijest...

— Tako smo u sportskom natjecanju između Hrvata i Srba unijeli i element showa — kažu performer Boris Kadin iz Dubrovnika i Kristian Al-Droubi iz Novog Sada. Njega je direktor festivala Kristijan Mičić nakon predstave morao odvesti na hitnu pomoć gdje mu je ruka šivana na dva mjesta, ali bez ozbiljnih posljedica. Iako je i Kadinu otkinut dobar komad mesa sa srednjeg prsta, pomoć je zatražio tek sutradan pa nije šivan.

'Pretjerali smo'

— Stvarno je bilo previše krvi. To nam nije bio cilj, kaže Kadin. — Poanta performansa je da se ne ispadne iz ritma, da se ne izgubi kontrola, jer to znači ubod. Dogodio nam se propust, previše mekan stol u kojeg se nož lako zabijao, pa sam morao jače vući da ga izvadim i tu sam gubio ritam. Zbog toga je Kristian više stradao — govori Kadin.

— Predstava je stvarno završila kaotično, nama krv kapa s ruku, publika viče, urla "Srbija"... veli Kristian.

U režiji Slovenca

Koncept i režiju jednosatne predstave "Ne kao ja" potpisuje poznati slovenski autor Bojan Jablanovec koji već šestu godinu razvija projekt Via Negativa, baziran na istraživanju sedam smrtnih grijeha.

Zadarska predstava je bila šesta po redu i za temu je imala zavist, a nastala je u suradnji sa zadarskom udrugom Zalet koju vodi Iva Burčul.

Predstava je zapravo rezultat niza performansa nastalih kroz osmomjesečnu radionicu, a uz Borisa i Kristiana, u izvedbi nastupaju i Iva, kao nijema plesačica koja u predstavi razbija tridesetak tanjura, te Ivana Bašić.

Autori teksta su Boris Kadin i Bojan Jablanovec.

Novi performans u Varaždinu

Predstavu "Ne kao ja" Via Negativa planira izvesti u ITD-u za nekih mjesec dana, ali još se trebaju domisliti kako izbjeći krvoproliće. U međuvremenu, već 17. kolovoza, Boris i Kristian nastupaju na 7. Danima hrvatskog performansa u Varaždinu s performansom "Ritam 20". Riječ je o svojevrsnom nastavku igre s noževima. Bit će to stilizirana varijanta igre s noževima, ali bez krvi.

KRVAVI TEATAR

VIA NEGATIVA NIJE PRVA KOJA JE POKUŠALA ŠOKIRATI GLEDATELJE

Svi moji punti kad se zbroje

PIŠE JASEN BOKO

Šok i krv u kazalištu nisu nova pojava niti je Via Negativa prva koja je pokušala šokirati publiku. Kako njihovo prošlogodišnje eurokazovsko pišanje na sceni zagrebačkog HNK nije izazvalo osobitu sablazan, trebalo je primijeniti drastičnije tjelesne sokove.

Pravu krv na sceni kao sredstvo privlačenja pažnje publike prvi su primijenili Rimljani: oni su, natječući se s popularnošću gladijatora, u "predstavama" započeli s egzekucijom kršćana. Prijelomni događaji u kazališnoj povijesti uvijek su izazivali šok, ali je za njega trebalo znatno manje: Norino lupanje vratima u Ibsenovoj drami sablaznilo je malograđane potkraj 19. stoljeća jer je žena odlučila napustiti muža, baš kao što je riječ "Govno" na početku Jarryjevog "Kralja Ubu-ja" izazvala prekid premijere.

Klanje peradi

No za prave šokove trebalo je pričekati šezdesete 20. stoljeća kad je svijet nakon svih preživljenih šokova postao indiferentan prema kazalištu. Kostimografi su izgubili posao, jer nitko više na sceni nije nosio odjeću, a spolni je odnos na off scenama postao normalnom pojavom, baš kao i klanje peradi.

Najradikalniji izvođači s kraja stoljeća viđeni su i kod nas, Eurokaz je prije deset godina predstavio neke od drastičnih psiho-slučajeva maskiranih u kazališne performere. Ron Athey je tada izveo niz zaista šokantnih "kazališnih" poteza: od izvlačenja desetak metara plahte iz vlastitog anusa pa do "klamanja" svojih testisa pretvorenih u ženski spolni organ, a sve uz obilje krvi koja je prskala scenom.

Cijelu je stvar još napetijom učinila činjenica da je Athey zaražen HIV-om, a na istom je festivalu izvjesni Franko B. doslovno iskrvario na sceni. Njegov se performance sastojao u tome da u vene zabije igle kroz koje mu krv curi na pod.

Dječja posjekotina

Kad lokva krvi pod njegovim nogama dosegne impresivne razmjere, Franko B. se zbog gubitka krvi ruši na pod. U pauzi umjetnik dobiva infuziju kako bi u drugom dijelu predstave opet mogao krvariti do mile volje. "Četri punta" Via Negative u ovom se kontekstu doimaju zaista kao dječja posjekotina i predstava za najmlađi uzrast. U suvremenom svijetu sve je teže skrenuti pažnju na sebe, pogotovo na svoje umjetničko djelo, pa performer i pribjegavaju različitim marketinškim metodama, a šok se očito pokazuje najboljim sredstvom. Da nisu "umjetnici" iz Vie Negative nakon zadarske izvedbe završili na prvoj pomoći, njihova predstava ne bi bila registrirana u medijima, a ovako su zaslužili svojih pet minuta slave.